

ПОВІДОМЛЕННЯ

про утворення разової спеціалізованої вченої ради

Заклад освіти/наукова
установа

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(ідентифікаційний код 02071240)

1. Здобувач ступеня доктора філософії

1.1. ПІБ здобувача ступеня доктора філософії	Петрашук Мирослава Олександрівна
1.2. Стать здобувача	Жіноча
1.3. Освітньо-наукова програма, яку завершує здобувач	38596 Філософія (033 Філософія)
1.4. Дата початку підготовки за ОНП	15.09.2021
1.5. Дата завершення підготовки за ОНП	10.03.2025
1.6. Дата завершення навчання на попередньому освітньому рівні	31.12.2020
1.7. Окремі елементи освітньо-наукової програми забезпечуються іншим закладом вищої освіти/ науковою установою (у тому числі іноземним)	ні

2. Дисертація

2.1. Тема дисертації	Феноменологічний підхід до розв'язання біоетичних проблем в міждисциплінарному контексті
2.2. Анотація дисертації	<p>Дисертаційне дослідження присвячене розгляду феноменологічного підходу в біоетиці. Досліджується потенціал феноменології як методологічної та концептуальної основи для смислення та вирішення етичних проблем у медицині та охороні здоров'я. У роботі розглянуто такі ключові теми, як тілесність, що розглядається не тільки і не стільки як біологічна даність, а як первинний спосіб буття-у-світі, здоров'я, хвороба, нездужання як різні модуси переживання власного тіла та світу; моторошний досвід як феномен втрати звичного відчуття приналежності до світу; біль та страждання як фундаментальні аспекти людської екзистенції, зокрема.</p> <p>Здійснено феноменологічний аналіз ціннісно-світоглядних та етичних дилем, пов'язаних з початком та кінцем життя, зокрема таких дискусійних медичних втручань, як евтаназія та аборт. Окремо розглянуто етичні аспекти трансплантації органів як складного процесу, що провокує складні питання ідентичності, цілісності тіла та ставлення до смерті. Обґрунтовано значення феноменологічного підходу як інструменту гуманізації медицини, зокрема як способу подолання герменевтичної несправедливості. Перший розділ дисертації присвячено аналізу теоретичних</p>

підмурків феноменологічного підходу в біоетиці. Розкрито сутність феноменології як філософського напрямку, досліджено її ключові принципи та проаналізовано можливості їхнього застосування для осмислення та розв'язання складних морально-етичних колізій, що неминуче виникають у складному просторі сучасної медичної практики. Розглянуто основні інтерпретаційні визначення феноменології у сучасній біоетичній парадигмі. Визначено основні підстави для критики феноменологічного підходу до біоетики, його недоліки, обмеження та можливості їх подолання.

У другому розділі окреслено основи феноменологічного аналізу тілесності як відправної точки для дослідження ключових тем біоетики. Досліджено, як феноменологічна дистинкція між живим тілом (Leib) як суб'єктивно пережитим та фізичним тілом (Körper) як об'єктом наукового дослідження створює важливий контекст для переосмислення відмінностей між здоров'ям, хворобою та нездужанням як різними модусами тілесного досвіду. У цьому розділі також досліджено інтерпретації моторошного досвіду (Unheimlichkeit) та визначено його як феномен втрати відчуття приналежності до звичного світу. Розглянуто феномени біль та страждання у контексті взаємодії феноменології та біоетики.

У прикінцевому третьому розділі дисертаційного дослідження теоретично випробовувано спроможність феноменологічного підходу сприяти гуманізації медицини. Гуманістичний потенціал феноменології увиразнено в роботі через аналіз таких ключових тем, як початок та кінець життя у феноменологічній перспективі; екзистенційне значення буття-до-смерті; феноменологічна критика технологізації медицини як можливої причини відчуження пацієнта; сутність емпатії як такої здатності, завдяки якій ми здатні розуміти інших, залишаючись в межах власного досвіду; феномен герменевтичної несправедливості та важливість концепції життєвого світу (Lebenswelt) у медичному контексті.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю реалізації міждисциплінарного підходу до осмислення та розв'язання біоетичних проблем, зростаючим науковим інтересом до феноменології, актуальністю гуманізації медицини в умовах її дедалі більшої технологізації, етичними викликами, породженими сучасними біотехнологіями. Актуальність також обґрунтована безпосередньо трагічним контекстом розв'язаної росією війни в Україні, що особливо гостро ставить питання про життя, страждання, біль та смерть.

Мета дисертаційного дослідження – комплексне розкриття потенціалу феноменологічного підходу для осмислення та розв'язання біоетичних проблем у міждисциплінарному контексті, що об'єднує філософію, медицину, етику та інші суміжні галузі знання.

Завдання дослідження: проаналізувати теоретико-методологічні засади феноменології та розкрити її евристичні можливості для застосування в біоетиці; дослідити ключові теми, що об'єднують біоетику та феноменологію, такі як тілесність, здоров'я, хвороба, нездужання, моторошний досвід, біль та страждання; розкрити потенціал феноменологічної біоетики як інструменту гуманізації медицини крізь призму проблем, пов'язаних з народженням, життям, смертю, вразливістю, емпатією, герменевтичною несправедливістю та концепцією життєвого світу у біомедичному контексті.

Об'єктом дослідження постає феноменологічний підхід в біоетиці, а предметом – потенціал феноменологічного підходу для осмислення та розв'язання біоетичних проблем у міждисциплінарному контексті.

У дисертаційному дослідженні використано передусім такі загальнонаукові методи, як аналіз, синтез, аналогія, конкретизація, системний аналіз. Натомість філософську методологічну основу охоплюють такі наскрізні для представленої дисертаційної роботи підходи. По-перше, очевидно, сам феноменологічний метод, який уможлиблює розгляд досвіду як втіленого та живого, і який проливає світло на ті аспекти досвіду, які даються взнаки у станах нездуження, страждання, буття–до–смерті та безпосередньо у зіткненні з біоетичними проблемами. Феноменологічний метод, взятий у дещо спрощеному варіанті (зادля його практичної застосовності у прикладних та міждисциплінарних дослідженнях), передбачає утримання від суджень та упереджень, а також зосередження на безпосередньому досвіді, що дозволяє глибше зрозуміти етичні дилеми та віднайти шлях до їхнього можливого розв'язання. По-друге, у дисертаційній роботі застосовано також і герменевтичний метод, завдяки якому здійснено інтерпретацію та осмислення широкої джерельної бази, притаманних їй наративів, а також тих унікальних форм людського досвіду, що мають безпосереднє значення для біоетики. Герменевтичний метод у поєднанні з близьким йому феноменологічним підходом допомагає зрозуміти, як саме людина переживає та яке значення надає своєму досвіду, пов'язаному з нездужанням, стражданням, близькістю до смерті, а також як цей досвід та її життєвий світ впливають на її етичні міркування, рішення та дії.

Отримані в ході дослідження результати відзначаються наступними аспектами наукової новизни.

Уперше:

– експліковано концептуальний зміст сучасних філософських дискусій щодо адаптації феноменологічного підходу до осмислення та розв'язання біоетичних проблем і виявлено тенденцію до філософсько–методологічної критики традиційних феноменологічних методів (класичного – Гуссерлевого, екзистенційно–герменевтичного, з акцентом на тілі, наративного). Це дозволяє уникнути догматизму у формулюванні принципів ціннісного регулювання сфер охорони здоров'я та добробуту людини.

Уточнено:

- поняття тілесності в контексті біоетики, зокрема розкрито його значення для розуміння досвіду нездужання, страждання, відчуження та наслідків медичних втручань;
- розуміння феномену емпатії, враховуючи його класичну та сучасну феноменологічну інтерпретації. Обґрунтовано розуміння емпатії як здатності до розуміння та співпереживання іншому, не нехтуючи при цьому власною ідентичністю та автономією. Теорія емпатії, побудована на принципах феноменології, допомагає уникнути пасток емоційного вигорання та професійної деформації, зокрема в медичній практиці.
- роль феноменологічної концепції життєвого світу в розумінні та розв'язанні біоетичних проблем.

Набуло розвитку:

- визначення базових критеріїв для розмежування тісно пов'язаних

понять болю та страждання;
 – розуміння феноменологічного підходу як перспективного гуманізуючого проєкту у сфері біомедичної етики.
 Теоретичне значення отриманих результатів: розвиток феноменологічної біоетики як перспективного напрямку досліджень; збагачення теоретичних уявлень про ключові поняття біоетики; поглиблення розуміння етичних дилем, пов'язаних з початком і кінцем життя та ролі біотехнологій в цих процесах.
 Практична цінність отриманих результатів зумовлена застосуванням феноменологічного підходу в медичній практиці; впровадженням феноменологічних ідей та методів в освітні програми для медиків, реабілітологів, психологів, біоетиків й інших фахівців у галузі охорони здоров'я.
 Проведене дисертаційне дослідження переконливо демонструє потенціал феноменологічного підходу для осмислення та розв'язання актуальних біоетичних проблем та викликів. Отримані результати мають важливе теоретичне та практичне значення для подальшого розвитку феноменологічної біоетики та гуманізації медичної практики.

2.3. Ключові слова дисертації діалогічно-комунікативна функція філософії, відчуття безпеки, морально належне, етичний вимір евтаназії та абортів, етика, біоетика, світоглядно-ціннісна структура життя, досвід, міждисциплінарний потенціал феноменології у науці, ідентичність, тілесність (тіло), екзистенційна спрямованість до смерті, життєвий наратив, методологія

2.4. Посилання, за яким розміщено текст дисертації на сайті ЗВО <https://archer.chnu.edu.ua/handle/123456789/12234>

2.7. Публікації здобувача, зараховані за темою дисертації

Петрашук, М. (2023). Феноменологічне розуміння моторошного досвіду: біоетичний контекст. Культурологічний альманах, (3), 184–187.

Рік	2023
Ключові слова	моторошний досвід, живе тіло, феноменологічна біоетика, відчуження, буття-у-світі
DOI	10.31392/cult.alm.2023.3.25
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/243

Петрашук, М. (2023). Прикладний потенціал феноменологічного розуміння смерті та смертності. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія» (25), 21-23.

Рік	2023
Ключові слова	смерть, тілесність, живе тіло, інтерсуб'єктивність, темпоральність
DOI	10.25264/2312-7112-2023-25-21-23
ISSN	–

Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.oa.edu.ua/Philosophy/article/view/3953

Петрашук, М. (2024). Феноменологічна візія початку та кінця життя: біоетичний контекст. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія» (27), 36-39.

Рік	2024
Ключові слова	Феноменологічна біоетика, наративність, ось-буття, буття-до-смерті, темпоральність, автентичність
DOI	10.25264/2312-7112-2024-27-36-39
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://journals.oa.edu.ua/Philosophy/article/view/4187

3. Захист

3.1. Посилання, за яким здійснюватиметься онлайн-трансляція захисту	https://www.youtube.com/channel/UC7PNEvK5g8CET3dTxA-x0yQ
---	---

4. Разова рада

4.1. Дата рішення Вченої ради про утворення разової ради	28.04.2025
4.2. Дата наказу про введення у дію рішення Вченої ради про утворення разової ради	28.04.2025

Голова разової ради

ПІБ	Горохолінська Ірина Володимирівна
Місце роботи	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Посада	доцент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Філологічний факультет
Науковий ступінь	Доктор наук, 09.00.11 Релігієзнавство
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0001-7921-8245

Публікації за тематикою дисертації

Горохолінська, І., Бродецький, О. (2021). Етична підготовка фахівців у закладах вищої освіти: ідейно-ціннісна мотивація та вимоги стандартів вищої освіти. *Освітологія*, (10), 15–23.

Рік	2021
Ключові слова	етика, етична компонента освіти, стандарти вищої освіти, критерії морально належного, університетська освіта
DOI	10.28925/2226-3012.2021.102
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://osvitologia.kubg.edu.ua/index.php/osvitologia/article/view/138

Горохолінська, І. (2024). Імплементация компенсаторно-терапевтической функции религии в художней литературе (на прикладе твору Вільяма Пола Янга «Хижа»). *Питання літературознавства*, (110), 120-136.

Рік	2024
Ключові слова	компенсаторно-терапевтична функція релігії, міждисциплінарність, художній текст, релігійні символи та образи, цінності, віра, наратив, синергія
DOI	10.31861/pytlit2024.110.120
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://pytlit.chnu.edu.ua/article/view/321125

Горохолінська, І. (2024). Мотиваційно-ціннісні основи рухової активності школярів та підлітків: філософські аспекти освітніх стратегій. *Освітологія*, 13(13), 7-20.

Рік	2024
Ключові слова	біоетика, етика, здоровий спосіб життя, освітні стратегії, релігія, рухова активність, цінності
DOI	10.28925/2412-124X.2024.13.1
ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://osvitologia.kubg.edu.ua/index.php/osvitologia/article/view/184

Рецензент

ПІБ	Григорків-Коротчук Ірина Романівна
Місце роботи	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Посада	асистент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Філологічний факультет
Науковий ступінь	Кандидат наук, 09.00.09 Філософія науки
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	14.10.2009
ORCID	0000-0001-5379-4818

Публікації за тематикою дисертації

Григорків-Коротчук, І. Р. (2024). Методологічні та світоглядно-ціннісні аспекти феноменологічного пізнання життєсвіту. Рецепції світоглядно-ціннісних орієнтирів у пошуках відповідей на виклики XXI століття: колективна монографія / за заг. наук. ред. докторки філос. н. Ольги Рупташ. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. С. 9-44.

Рік	2024
Ключові слова	філософія, методологія, наука, міждисциплінарність, феноменологія, інтерсуб'єктивність, життєсвіт, Інший, смислова структура, свідомість
DOI	-
ISSN	-
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/11569

Починок, І. Б., Григорків-Коротчук, І. Р. (2024). Феномен тілесності в контексті філософського дискурсу. Перспективи. Соціально-політичний журнал, (2), 37-45.

Рік	2024
Ключові слова	трансцендентальний суб'єкт, гносеологічні дихотомії, тіло, тілесність, екзистенція, постмодернізм, феноменологія
DOI	10.24195/spj1561-1264.2024.2.5
ISSN	-
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://perspektyvy.pdpu.od.ua/2_2024/7.pdf

Григорків-Коротчук, І. Р. (2024). Екзистенційний евідемонізм Северина Боеція: тисячолітнє відлуння. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії, (54), 45-53.

Рік	2024
Ключові слова	«Розрада від Філософії», середньовічна філософія, щастя, благо, цінність, Фортуна, сумнів, смерть, моторошний досвід, самопізнання
DOI	10.30970/PPS.2024.54.5

ISSN	–
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	http://www.fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/54_2024/7.pdf

Офіційний опонент

ПІБ	Мартич Руслана Василівна
Місце роботи	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Посада	Доцент (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет суспільно-гуманітарних наук
Науковий ступінь	Кандидат наук, 09.00.11 Релігієзнавство
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	19.01.2012
ORCID	0000-0002-7755-4496

Публікації за тематикою дисертації

Horban, O., & Martych, R. (2023). Conceptualising the Value of Life in Bioethical Discourse: Sanctity vs Quality of Life. *Studia Warmińskie*, 60, 61-70 (Scopus, Q2 – <https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=21101134692&tip=sid&clean=0>)

Рік	2023
Ключові слова	bioethics, discourse, life, quality of life, sanctity of life, value
DOI	10.31648/sw.9563
ISSN	0137-6624
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85183569562&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sot=b&sdt=b&s=TITLE%28Conceptualising+the+Value+of+Life+in+Bioethical+Discourse%3A+Sanctity+vs+Quality+of+Life%29&sessionSearchId=fd7844ba11dda97fcf5f5eca09ea9fb3

Horban, O., Martych, R. (2024). The dynamics of bioethical discussion in religious and philosophical doctrines about the living. *Skhid*. 4(2), 33–37.

Рік	2024
Ключові слова	life, value, bioethics, discourse, ethics of sacredness of life, ethics of quality of life
DOI	10.21847/2411-3093.2023.4(2).290301
ISSN	–
Одноосібне авторство	ні

Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://skhid.kubg.edu.ua/article/view/269436
Horban, O., & Martych, R. (2024). Bioethical Discourse of Humanitarian Security. <i>Studia Warmińskie</i> , 61, 113–125 (Scopus, Q2 – https://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=21101134692&tip=sid&clean=0)	
Рік	2024
Ключові слова	bioethics, discourse, human life, humanitarian security, personal security, threats to humanitarian security
DOI	10.31648/sw.10788
ISSN	0137-6624
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85217867488&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sot=b&sdt=b&s=TITLE%28Bioethical+Discourse+of+Humanitarian+Security%29

Офіційний опонент

ПІБ	Васильєва Ірина Василівна
Місце роботи	Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Посада	Завідувач кафедри, професор (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Факультет підготовки іноземних громадян
Науковий ступінь	Доктор наук, 09.00.11 Релігієзнавство
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	–
ORCID	0000-0003-3772-5358

Публікації за тематикою дисертації

Vasylieva, I. V., Hololobova, K. O., Tymbaliuk, R. S., Nechushkina, O. V., Kobrzhytskyi, V. V., Kiriienko, S. V., & Laputko, A. V. (2021). Artificial termination of pregnancy in Ukraine: bioethical, philosophical and religious aspects. *Wiadomosci lekarskie (Warsaw, Poland : 1960)*, 74(3 cz 2), 731–735 (Scopus)

Рік	2021
Ключові слова	abortion, bioethics, Christian ethics, medical students, secular bioethics
DOI	10.36740/WLek202103231
ISSN	0043-5147
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні

Посилання	https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85104211034&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sot=b&sdt=b&s=TITLE%28Artificial+termination+of+pregnancy+in+Ukraine%3A+bioethical%2C+philosophical+and+religious+aspects%29
-----------	---

Vasylieva, I.; Hololobova, K.; Nechushkina, O.; Kobrzhytskyi, V.; Kiriienko, S.; and Laputko, A. (2021) Attitudes of Medical Students Towards Artificial Termination of Pregnancy and Euthanasia in the Context of Christian Ethics. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe: Vol. 41 : Iss. 1, Article 8 (Web of Science, Scopus)

Рік	2021
Ключові слова	abortion, bioethics, Christian ethics, euthanasia, medical students, religiousness
DOI	-
ISSN	2693-2229
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні

Посилання	https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85175800403&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sot=b&sdt=b&s=TITLE%28Attitudes+of+Medical+Students+Towards+Artificial+Termination+of+Pregnancy+and+Euthanasia+in+the+Context+of+Christian+Ethics%29
-----------	---

Vasylieva, I.V., Mozgova, N., Dmytro, Biłozor, & Hlushko, T. (2021). The development of bioethics in the context of the christian spiritual tradition. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary research. Sp. Is. No.: 11 /0 1/XV. (Vol. 11, Issue 1, Sp. Is. XV) (Web of Science, Q3 – <https://jcr.clarivate.com/jcr-jp/journal-profile?journal=AD%20ALTA-INTERDISCIP&year=2021>)

Рік	2021
Ключові слова	Bioethics, Christian spiritual tradition, Dialogue, Religion, Science
DOI	-
ISSN	1804-7890
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000617804100021

Офіційний опонент

ПІБ	Бойченко Наталія Михайлівна
Місце роботи	Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
Посада	Професор кафедри (Основне місце роботи)
Факультет або інший структурний підрозділ	Медичний факультет

Науковий ступінь	Доктор наук, 09.00.07 Етика
Дата отримання диплома доктора філософії (кандидата наук)	-
ORCID	0000-0001-8793-7776

Публікації за тематикою дисертації

Бойченко, Н. (2023). Принципизм в біоетиці: особливості та можливі обмеження. *Філософія освіти. Philosophy of Education*, 29(1), 202–215.

Рік	2023
Ключові слова	біоетика, медична етика, теорії моралі, принципизм, принципи біоетики, правила біоетики
DOI	10.31874/2309-1606-2023-29-1-11
ISSN	-
Одноосібне авторство	так
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://philosopheducation.com/index.php/philed/article/view/766/665

Boichenko, N. M., & Fialko, N. A. (2023). Legitimation of Euthanasia Decisions: A Philosophical Assessment of the Assisted Life Termination. *Anthropological Measurements of Philosophical Research*, (24), 18–26 (Web of Science, Q2 – <https://jcr.clarivate.com/jcr-jp/journal-profile?journal=ANTHROPOL%20MEAS%20PHILO&year=2023>)

Рік	2023
Ключові слова	human life, human death, euthanasia, legitimation, principles of bioethics
DOI	10.15802/ampr.v0i24.295295
ISSN	-
Одноосібне авторство	ні
Містить державну таємницю / службову інформацію	ні
Посилання	https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:00113671770000

Підтвердження

Я підтверджую, що:

- я належним чином уповноважений/а закладом освіти/науковою установою на подання цього повідомлення, і за потреби надам документ, який підтверджує ці повноваження
- усі відомості, викладені у цьому повідомленні, є достовірними

Документ підписаний електронним підписом

ЯКУБОВСЬКА НАТАЛІЯ ОЛЕКСІЇВНА

29.04.2025